

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
1.Bf.233/2012/10.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2012. év november hó 20. napján** megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t.

A rablás büntette miatt I. r. vádlott és társai ellen indult büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék 24.B.90/2007/88. számú ítéletét I. r. vádlottal szemben helybenhagyja azzal, hogy a terhére megállapított bűncselekmények elnevezése helyesen 7 rb. - két esetben társtettesként, öt esetben bűnsegédként elkövetett - rablás büntette (Btk. 321. § (1) és (4) bekezdés c/ pontja).

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Budapest Környéki Törvényszék a 2012. év február hó 15. napján kihirdetett 24.B.90/2007/88. számú ítéletével I. r. vádlottat 2 rb. bűnsegédként, csoportosan, fegyveresen, közfeladatot ellátó személy ellen elkövetett rablás büntette (Btk. 321. § (1) és (4) bekezdés c/ pontja), 2 rb. társtettesként, fegyveresen, közfeladatot ellátó személy ellen elkövetett rablás büntette (Btk. 321. § (1) és (4) bekezdés c/ pontja) és 3 rb. bűnsegédként, fegyveresen, közfeladatot ellátó személy ellen elkövetett rablás büntette (Btk. 321. § (1) és (4) bekezdés c/ pontja) miatt, halmazati büntetésül, 5 év fegyházbüntetésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztés büntetés fele részének végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette.

Beszámította a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe az I. r. vádlott által őrizetben eltöltött időt.

Rendelkezett a bűnjelek lefoglalásának megszüntetéséről és megsemmisítésükről, továbbá kötelezte az I. r. vádlottat egyetemlegesen a magánfél részére kártérítés fizetésére, valamint a bűnügyi költségek a vele szemben felmerült részének a megfizetésére.

Az ítélet ellen az I. r. vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért jelentett be fellebbezést.

Az ügyész, a II., III. és IV. r. vádlottak, valamint védőik az elsőfokú ítéletet tudomásul vették, így az a II., III. és IV. r. vádlottakkal szemben első fokon jogerőre emelkedett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.714/2012/1. számú átiratában a védelmi fellebbezést nem tartotta alaposnak.

Kifejtette az átiratban, hogy az elsőfokú bíróság olyan eljárási szabálysértést nem követett el, amely az ügy érdemi elbírálását befolyásolta volna.

A törvényszék 1. személy, az I. r. vádlott féltestvére, és 2. személy, a vádlott nevelőapja, esetében annak ellenére, hogy éltek mentességi jogukkal és nem tettek vallomást a tárgyaláson, mégis a nyomozati vallomásaikat a tanács elnöke ismertette. Ez az eljárási szabálysértés azonban nem volt kihatással az érdemi döntésre, mert vallomásaik tartalmát a bíróság nem értékelte bizonyítékként.

Egyebekben a fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelte és indokolási kötelezettségét is teljesítette.

Részletesen foglalkozott a megvizsgált bizonyítékok értékelésével és logikus magyarázatát adta annak, hogy azokat miért fogadta el. Ekként az I. r. vádlott bűnösségét, a társai önmagukat is terhelő vallomása, és azokat alátámasztó egyéb bizonyítékok alapján állapította meg, azzal, hogy az I. r. vádlott, bár nem tett vallomást az eljárás során, azonban a tárgyalási nyilatkozata részbeni beismerésnek tekinthető.

A mérlegeléssel megállapított tényállást megalapozottnak tartotta, ezért az elsődleges, felmentést célzó védelmi fellebbezés a megalapozott tényállás mellett, a felülmérlegelési tilalom folytán a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethet.

Az ügyészi álláspont szerint az irányadónak tekintendő tényállás alapján okszerű a bűnösségre vont következtetés és a cselekmények minősítése is alapvetően törvényes, de a 2. tényállási ponttól kezdődően azt az elsőfokú bíróság hiányosan minősítette, mert az irányadó tényállásból következően a vádlott cselekményei bűnszövetségben elkövetettként is minősülnek.

Ellenben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség szerint tévedett az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabásakor, mivel az elkövetéskori anyagi jogszabályok helyett az elbíráláskoriakat alkalmazta, amelyek során nem volt tekintettel arra, hogy a Btk. 2. §-ának vizsgálata valamennyi anyagi jogszabályt fel kell, hogy ölelje annak eldöntéséhez, hogy összességében mely időpontbeli anyagi jogszabályok kedvezőbbek a vádlottra nézve.

Az elbíráláskor hatályban lévő törvény alkalmazása mellett a Btk. 85. § (4) bekezdése alkalmazandó lenne a vádlottra, mivel az általa elkövetett bűncselekmények e rendelkezés hatálya alá esnek. Ez alapján pedig kizárólag életfogytig tartó szabadságvesztést lehetne kiszabni az I. r. vádlottal szemben, amely egyértelműen a lehető leghátrányosabb anyagi jogi rendelkezés, ami felülírja a részben felfüggesztett, részben végrehajtandó szabadságvesztés kiszabásának a lehetőségét.

Mivel az elbíráláskori anyagi jogszabályok összességükben egyértelműen hátrányosabbak az I. r. vádlottra nézve, mint az elkövetéskoriak, az elsőfokú bíróságnak az elkövetéskor hatályos anyagi jogszabályokat kellett volna alkalmaznia a büntetés kiszabásakor.

Az elkövetéskor azonban nem volt lehetőség a szabadságvesztés főbüntetés végrehajtásának részbeni felfüggesztésére.

Tekintettel arra, hogy nincs ügyészi fellebbezés, ezért a súlyosítási tilalom sérelme nélkül a büntetést nem lehet súlyosítani (például a felfüggesztésre vonatkozó rendelkezést mellőzni), úgy, hogy az elkövetéskori anyagi jogszabályoknak megfeleljen a kiszabott büntetés. Enyhítéssel - csak a végrehajtandó rész meghagyásával - elvileg orvosolható lenne a törvénysértő büntetés, azonban nincs indok az így is kirívóan enyhe büntetés további enyhítésére.

A törvénysértő büntetés a másodfokú eljárásban nem orvosolható, erre majd csak felülvizsgálati eljárás keretében lesz lehetőség.

Egyebekben az ítélet további rendelkezései törvényesek azzal a pontosítással, hogy az ítélet rendelkező részében a vádlott kényszerintézkedéseit feltüntető rész kiegészítendő azzal, hogy a vádlott lakhelyelhagyási tilalmának kezdete 2010. év január hó 6. napja.

Mindezek alapján a fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Be. 360. § (4) bekezdése alapján megtartandó tanácsülésen a Budapest Környéki Törvényszék 24.B.90/2007/88. számú ítéletét az I. r. vádlott tekintetében a Be. 372. § (1) bekezdése alapján változtassa meg akként, hogy - az 1. tényállási pont kivételével - az I. r. vádlott többi bűncselekményét bünszövetségben elkövettként is minősítse, egyebekben az elsőfokú ítéletet a Be. 371. § (1) bekezdése alapján hagyja helyben.

I. r. vádlott a másodfokú eljárásban az ítéltáblának megküldött beadványában részben vitatta a bűnösségét a terhére megállapított bűncselekményekben, eszerint mindegyik elkövetésében nem vett részt, csak a társai vallottak rá és helyezték előtérbe őt. Törvénysértőnek tartotta a külföldi hatóság által elvégzett bizonyítást és annak felhasználását az eljárásban.

Ezért részben a felmentését, részben a büntetés enyhítését kérte.

A Fővárosi Ítéltábla a Be. 360. § (4) bekezdése alapján tanácsulást tartott az ügyben, figyelemmel arra, hogy az I. r. vádlott, a védő, illetve az ügyész az arról szól értesítés kézhezvételét követően - határidőben - nem kérte nyilvános ülés tartását.

A Fővárosi Ítéltábla a védelmi perorvoslat alapján eljárva, a Be. 348. § (1) bekezdés alapján a Pest Megyei Bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást - a Be. 349. § (1) bekezdésére figyelemmel - a fellebbezéssel érintett I. r. vádlottra vonatkozó részében bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy a Budapest Környéki Törvényszék a perrendi szabályokat alapvetően megtartotta, a fellebbviteli főügyészség által kifogásolt eljárási szabálysértés a tárgyalás folyamán megtörtént, azonban az elsőfokú bíróság a kérdéses vallomások tartalmát nem értékelte bizonyítékként, így az nem volt kihatással az érdemi döntésre, ezért ezt a Fővárosi Ítéltábla csupán megállapítja, egyben rögzíti, hogy ezen, tárgyalás anyagává tett vallomások kirekesztendők a bizonyítékok köréből.

A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének a lehetséges és szükséges mértékben eleget tett, a bizonyítékokat értékelte, arról részletesen számot adott, indokolási kötelezettségét teljesítette. Az elsőfokú bíróság ítéletében tényállásonként külön-külön részletesen indokolta, hogy mely bizonyítékok alapján állapította meg az adott tényállást, összességében megállapítható, hogy egyrészt a II., III. és IV. r. vádlottaknak a szlovák büntetőeljárásban megtett, magukat, és az I. r. vádlottat is terhelő részletes, beismerő vallomásaikra, valamint az egyéb bizonyítékokra alapította ítéletét. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a I. r. vádlott a bírósági eljárás során - ahogyan azt az elsőfokú bíróság is rögzítette - lényegében büntetőjogi felelősségét elismerő nyilatkozatot tett, bár abból nem állapítható meg, hogy mely cselekmény elkövetését ismeri el, illetve, melyet nem.

Ennek kapcsán még ki kell emelni, hogy a bár a büntetőeljárási törvénynek megfelelően hallgatta ki az elsőfokú bíróság az I. r. vádlottat, azonban a törvényi figyelmeztetések előtt a büntető jogi felelősség kérdésében tett nyilatkozata bizonyítékként vele szemben nem értékelhető (éppen a törvényi kioktatás hiányában), azonban az is megállapítható, hogy az I. r. vádlott a kioktatást követően is tett olyan nyilatkozatot, amely közvetve a bűnösség részbeni elismerésére utal.

Az elsőfokú bíróság azt is vizsgálta, hogy a szlovák büntetőeljárásban készült vallomások törvényesek-e, azok felhasználhatók-e a magyar büntetőeljárásban, és az erre vonatkozó pozitív válasza, indokolása szintén helytálló.

Az I. r. vádlott azon kifogása, amely szerint a vádlott társai ráhárították a felelősséget nem volt elfogadható, mivel 7 rb. rablási cselekményéből öt esetében bűnsegédi elkövetést rótt a terhére az elsőfokú bíróság, és mindössze kettő esetben társtetteskénti elkövetést, egyebek mellett a társak terhelő vallomásai alapján.

Ellenben a II., III. és IV. r. vádlottak - a III. r. vádlott esetében egy cselekménytől eltekintve - a saját vallomásaik alapján tettesként, illetve társtettesként követték el ezen bűncselekményeket.

A Budapest Környéki Törvényszék ítélete megalapozott és mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében foglalt hiányosságoktól, ezért a másodfokú felülbírálat alapját képezi.

A megalapozott tényállásra tekintettel a felmentést célzó védelmi fellebbezés, a felülmérlegelési tilalom folytán, a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethet.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerűen következtetett az I. r. vádlott bűnösségére és részben törvényes a cselekmények jogi minősítése is.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította azt, hogy a bűncselekmények jogszabályi megjelölése alapján az elsőfokú bíróság az elkövetéskori törvényt alkalmazta, azaz az I. r. vádlott cselekményét a Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés c/ pontja szerint minősülő rablás büntettként minősítette. Helytálló azonban az a fellebbviteli főügyészségi álláspont, mely szerint az 1. tényállási pontot követő cselekményeit az I. r. vádlott bűnszövetségben követte el, az az irányadó tényállásból egyértelműen megállapítható, mivel az ítélet 8. oldalán a 2. tényállási pont első mondata akként szól, hogy „az első sikeresen végrehajtott postarablást követően és II. r. vádlottak megállapodtak abban, hogy szintén fegyverrel további postahivatalokat fognak kirabolni.”.

A Btk. 137. § 7. pontja értelmében bűnszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el, vagy ebben megállapodik és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérli, de nem jön létre bűnszervezet.

Ez a megállapodás az irányadó tényállásból, de egyébként a bizonyítás anyagából is kétség kívül kiderül, illetve a további tényállásokból megállapítható valamennyi esetében egyfajta szervezettség, azonos módszer szerinti elkövetés, jellemzően valamennyi esetben előzetes felderítés előzte meg a rablások elkövetését.

Mindezek alapján a bűnszövetségben történő elkövetés a 2. tényállási ponttól kezdve valamennyi bűncselekmény esetében megállapítható az I. r. vádlott terhére. Ez azonban ténylegesen a megállapított Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés c/ pontja szerinti minősítésen nem változtat, mivel a (4) bekezdés c/ pont törvényi szövege szerint a büntetés öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés, ha a rablást fegyveresen, bűnszövetségben vagy csoportosan, hivatalos személy ellen, hivatalos eljárása alatt vagy közfeladatot ellátó személy ellen, e feladat teljesítése során követik el.

Erre tekintettel az ítéltábla a bűnszövetség megállapítása miatt az ítéletet nem változtatta meg, azonban azt az indokolásban feltüntette.

Nem vezethetett eredményre a védelmi fellebbezés a büntetés enyhítését illetően sem, ellenben felhívta a figyelmet a (valamennyi vádlottat érintő) törvénysértő büntetés kiszabására (holott az ítélet a II., III. és IV. r. vádlottakkal szemben jogerőre emelkedett).

Tévedett ugyanis az elsőfokú bíróság, amikor az elkövetéskori törvény helyett az elbíráláskorit alkalmazta, arra a következtetésre jutva, hogy az az I. r. vádlottra (de tulajdonképpen valamennyi vádlottra) kedvezőbb a részben felfüggesztett szabadságvesztés kiszabásának lehetőségére tekintettel.

Megjegyzi a Fővárosi ítéltábla, hogy a cselekmények Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző és (4) bekezdés c/ pontja szerinti minősítése (a jogszabályhely ezen

megjelölése) az elkövetéskori jogszabály alkalmazására utal, mivel az elbíráláskori jogszabályhely helyesen a Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés b/ pontja szerint minősülő rablás büntette lenne, amely valóban tíz évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető, szemben az elkövetéskori öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés lehetőségével.

Az elkövetéskori minősítés alkalmazását támasztja alá az is, hogy az elsőfokú bíróság a (4) bekezdés c/ pontnak megfelelő minősítő körülményeket tüntetett fel a rendelkező részében (egyébként helytelenül, mivel a bűncselekmények megnevezésénél a hatályos törvényi szabályozásnak megfelelően már nem kell leírni a rendelkező részben az egyes minősítő körülményeket, csak a jogszabályhelyüket kell megjelölni), amiből viszont az következik, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül, vegyesen alkalmazta az elkövetéskori és az elbíráláskori jogszabályt, ami nyilvánvalóan törvénysértő (megjegyzni továbbá az ítéletábra, hogy a középérték számítását is helytelenül végezte el a bíróság, figyelemmel arra, hogy halmazati büntetésről van szó, így a Btk. 83. § (3) bekezdése értelmében a 83. § (2) bekezdésében meghatározott számítást a felemelt büntetési tételekre tekintettel kell elvégezni).

Az elkövetéskori, illetve az elbíráláskori büntetési tételkereteket összevetve (figyelembe véve az elbíráláskori középértékes szabályt is) sem helytálló az a megállapítás, hogy az elkövetéskori jogszabályokhoz képest enyhébb elbírálást eredményez az elbíráláskor alkalmazott jogszabályok alkalmazása, azonban az elbíráláskor hatályban lévő Btk. 85. § (4) bekezdése szerinti rendelkezés alapján, ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább három a 137. § 17. pontjában meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik. Ha a büntetés tétel így felemelt felső határa a húsz évet meghaladná, vagy a törvény szerint bármelyik bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni. Eszerint az I. r. vádlottra nézve ezen törvényi szabályozás kötelezően alkalmazandó lenne (az elbíráláskori jogszabály alapján), azaz az I. r. vádlottal szemben kizárólag életfogytig tartó szabadságvesztést lehetne kiszabni, amely kétség kívül a leghátrányosabb anyagi jogi rendelkezés, amely mellett fel sem merülhet a részben felfüggesztett szabadságvesztés-büntetés kiszabásának a lehetősége. Ebből következik, hogy az elbíráláskori anyagi jogszabályok egyértelműen hátrányosabbak az I. r. vádlottra nézve, mint az elkövetéskoriak, azaz az elkövetéskor hatályos anyagi jogszabályokat kellett volna alkalmazni a büntetés kiszabásakor.

Az elkövetéskori jogszabály alapján azonban nem volt lehetőség a szabadságvesztés főbüntetés részbeni felfüggesztésére, arra a 2010. év május hó 1. napjától hatályos büntetőtörvény szerint van lehetősége a bíróságnak.

Ahogy arra a fellebbezési főügyészség is utalt az átiratában, mivel nincs ügyészi fellebbezés, ezért a súlyosítási tilalom sérelme nélkül a kiszabott büntetést nem lehet súlyosítani, így például a felfüggesztésre vonatkozó rendelkezést mellőzni, ahhoz, hogy az elkövetéskori anyagi jogszabályoknak megfelelően a kiszabott büntetés.

Ezen túlmenően az ítélet tábla azt is megállapítja, hogy a törvénysértő büntetés enyhítéssel sem orvosolható, mivel az elkövetéskor hatályban lévő törvény szerint az I. r. vádlott által elkövetett bűncselekmények esetében a Btk. 87. § (2) bekezdés b/ pontja alapján (enyhítő szakasz), annak teljes kimerítése esetén a büntetés enyhítése - öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés esetén - legkevesebb 3 év 6 hónapi szabadságvesztés lehetett, azaz azt sem tehetné meg a Fővárosi Ítélet tábla, hogy csak a végrehajtandó rész meghagyásával kísérelné meg orvosolni az első fokon kiszabott helytelen büntetést, mivel az szintén törvénysértő büntetést eredményezne, egyebekben pedig a súlyosítási tilalom a törvényes büntetés kiszabását meggátolja.

Ezek szerint az első fokon kiszabott törvénysértő büntetés a másodfokú eljárásban nem orvosolható, erre kizárólag felülvizsgálati eljárás keretében van lehetőség, ahogy arra a fellebbviteli főügyészség az átiratában utalt.

Megjegyzi a Fővárosi Ítélet tábla, hogy ugyanez a helyzet a II. r., (de a III. és IV. r.) vádlott(akkal) szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések esetén is, akikkel szemben jogerőre emelkedett első fokon az ítélet, azonban felülvizsgálati eljárás keretében a törvénysértő büntetés kiszabása az esetükben is orvosolható.

Az elsőfokú bíróság a bűncselekmény megnevezésénél nem vette figyelembe a Be. 258. § (2) bekezdés d/ pontjának rendelkezését, illetve az ezzel kapcsolatos 61/2008. BK véleményt, ezért az elnevezést az ítélet tábla helyesbítette.

Az ítélet egyéb rendelkezései törvényesek.

Fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítélet tábla a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét az I. r. vádlott vonatkozásában a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta, tekintettel arra, hogy az a törvénysértő büntetés kiszabásán túlmenően megalapozott, így hatályon kívül helyezésére nem volt szükség, a törvénysértő büntetések pedig az I. r. vádlott (de a II., III. és IV. r. vádlottak esetében is) felülvizsgálati eljárás keretében orvosolhatók.

Budapest, 2012. év november hó 20. napján

. Rédei Géza s.k.. Bartkó Levente s.k.. Mató Ágnes s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 24.B.90/2007/88. számú ítélete a Fővárosi Ítélet tábla 1.Bf.233/2012/10. ítéletében foglalt változások mellett I. r. vádlottal szemben jogerős és - fel nem függesztett részében - a végrehajtható.

Budapest, 2012. év november hó 20. napján

. Rédei Géza s.k.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Faragó Erika
bíróági ügyintéző